

Bilaga 2

Modell för fördjupad samverkan mellan Alingsås kommun och Arbetsförmedlingen i Alingsås gällande nyanländas etablering på arbetsmarknaden

1 Kartläggning och analys

I avsnittet görs en genomgång av målgruppens sammansättning utifrån antal, kön, utbildningsbakgrund, samt sökt eller önskat yrke. Därefter följer en genomgång av kompetensförsörjningsbehovet och slutligen finns en analys som resulterat i de förslag på spår som arbetats fram i den lokala modellen. Kartläggningen av målgruppen är gjord av Arbetsförmedlingen, kompetensbehovet är kartlagt gemensamt av Arbetsförmedlingen och kommunen och därefter har Arbetsförmedlingen gjort en grund för analysen som sedan bearbetats och diskuterats av företrädare från kommunen och Arbetsförmedlingen. Utifrån detta har sedan förslag på lokala jobbspår arbetats fram.

1.1 Målgruppens sammansättning och behov

Den statistiska kartläggningen består av tillgänglig information från Arbetsförmedlingens interna system "Statistik och Analys". När det har varit möjligt har 25 januari använts som mätdatum. Definition av gruppen nyanlända är inom 36 månader från första uppehållstillståndet.

På Arbetsförmedlingen i Alingsås var 243 personer inskriva i etableringsuppdraget och 55 personer inskrivna i ett program efter avslutad etableringsinsats. Antal nyanlända i övrigt som inte genomgått etableringsuppdraget har ej varit mätbart på grund av tekniska begränsningar. Risk finns för dubbelräkning avseende personer som avslutat etableringsuppdraget och övriga nyanlända.

Utbildningsnivå på de inskrivna i Etableringen i Alingsås 2017-12-20

Eftergymnasial utb.> 2 år	60	21 kvinnor	39 män
Eftergymnasial.utb.< 2 år	14	3 kvinnor	11 män
Gymnasial utbildning	60	25 kvinnor	35 män
Förgymnasial 9 år	38	18	20
Förgymnasial < 9 år	55	28	27
Saknar formell grundläggande utbildning	17	12	5
Totalt	244	107	137

SSYK 25-49 år utan gymnasieutbildning i etableringsuppdraget Alingsås 2018-01-26

SSYK	Antal		
2228 Intensivvårdssjuksköterskor	1	0	1
3514 Nätverks- och systemtekniker m.fl.	1	1	0
4119 Övriga kontorsassistenter och sekreterare	1	0	1
5222 Butikssäljare, dagligvaror	2	0	2
5223 Butikssäljare, fackhandel	1	0	1
5311 Barnskötare	4	4	0
5312 Elevassistenter m.fl.	1	1	0
5321 Undersköterskor, hemtjänst, äldreboende m.fl.	1	1	0
5330 Vårdbiträden	3	3	0
6111 Odlare av jordbruksväxter, frukt och bär	1	0	1
6121 Uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur	1	0	1
6130 Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift	1	0	1
7112 Murare m.fl.	1	0	1
7231 Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer	5	0	5
7523 Maskinsnickare och maskinoperatörer, träindustri	1	0	1
7531 Skräddare och ateljésömmerskor m.fl.	2	1	1
8151 Maskinoperatörer, blekning, färgning o tvättning	2	0	2
8159 Övr maskinoperatörer, textil-, skinn- o läderindustrin	2	0	2
8331 Buss- och spårvagnsförare	1	0	1
9111 Städare	3	3	0
9120 Bilreconditionerare, fönsterputsare m.fl.	1	0	1
9412 Restaurang- och köksbiträden m.fl.	6	5	1
9629 Övriga servicearbetare	7	2	5
x21	13	10	3
Total	62	31	31

Tabellen, som visas ovan, visar andel personer med specifik utbildningsnivå, ålderskategori samt kön. Kolumnen där sökt yrke redovisas är kopplat till vilka yrken de står registrerade som hos Arbetsförmedlingen. Yrkesregistreringen Arbetsförmedlingen använder är Standard för svensk Yrkesklassificering (SSYK) framtaget av Svenska centralbyrå (SCB). Grunden för sökt yrke hos Arbetsförmedlingen är att det är ett yrke som du ska kunna ta idag, inte yrken som personen vill arbeta med i framtiden. Reservation för felregistrerade yrken bör beaktas. Det finns en felmarginal utifrån kategorin "saknar formell grundläggande utbildning" (för tabellen avseende personer i etableringsuppdraget) då personer som är under kartläggningsfasen måste registreras under en utbildningsnivå i Arbetsförmedlingens interna system, (AIS) även om kartläggningen inte är klar

avseende utbildningsbakgrund och i väntan på det registreras under kategorin ”saknar formell grundläggande utbildning”.

Kartläggningen för personer inom etableringen visar att 110 personer hade upp till nio års skolgång från sitt hemland. Majoriteten av dessa personer ligger inom åldersspannet 25-50 år och det är relativt jämnt mellan könen. För de 30 personer som lämnat etableringsuppdraget (med max 9 års skolbakgrund) är det ungefär samma ålders- och könsfördelning. Enligt Arbetsförmedlingens mätningar kommer ca 5 personer varje månad att avsluta sin etableringsplan och övergå till etableringsprogrammet vilket kan innebära att personen omfattas av utbildningsplikt. Utifrån de indikatorer som Arbetsförmedlingen har, så är det representativt för året då mätningarna är gjorda på sista kvartalet. Hur många som kommer omfattas av utbildningsplikten är i dagsläget inte helt klart. Utifrån stickprov på personer som kommer gå över till etableringsprogrammet så har ca 45 procent en utbildningsnivå på nio år eller kortare. Prognosen för antalet förstagångsbeslut om etableringsprogrammet, det vill säga personer som får uppehållstillstånd vid årsskiftet 2017/2018 och ansöker om att delta i etableringsprogrammet, har ej varit möjlig att tillgå från Migrationsverket. Den förväntade fördelning med omkring 45 procent är den uppgift som får användas i arbetet framåt, till dess att mer exakta uppgifter finns att tillgå. Till detta kan även tilläggas att det kommer ske en arbetsmarknadspolitisk bedömning av Arbetsförmedlingen så om en deltagare har en kortare utbildning men bedöms ha goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden genom t.ex. validering eller motsvarande så kommer den deltagaren ej omfattas av utbildningsplikten. Arbetsförmedlingen kommer ha en systematik för detta samt det kommer ske ett fortsatt arbete i dialog med kommunen för att alla ska få rätt insatser.

De mest förekommande yrken som inskrivna nyanlända inom etablering eller personer som lämnat etableringen söker är:

- Omsorgsyrken
- Försäljning
- Restaurang och hotell
- Lokalvård
- Industri

Yrkesområdena är gruppering av flera olika yrken. Inom exempelvis omsorg innefattas barnskötare, skötare, undersköterska, vårdbiträden, tandsköterskor m.fl.

Inom ovanstående yrken finns förvärvad kunskap som inte är formell. Inom lokalvård, hotell och restaurang samt industri finns i flera länder inget krav på formell utbildning. I exempelvis Eritrea ingår visst byggnadsarbete och enklare industriarbete i militärtjänstgöringen. De flesta länder har krav på utbildning när det kommer till vård och omsorg men kravnivån ser väldigt olika ut då det i vissa länder kan räcka med enstaka vårdkurser för enklare vårdarbeten.

1.2 Lokala kompetensförsörjningsbehovet

Som underlag för kartläggning av det lokala kompetensförsörjningsbehovet har följande underlag använts: Arbetsförmedlingens prognoser för Alingsås ht 2017 och Arbetsförmedlingens arbetsgivarkontakter.

En sammanställning har gjorts utifrån underlagen för att få en överblick över hur arbetsmarknaden ser ut i Alingsås. Nedan redovisas sammanställningen i sin helhet.

Branscher samt yrken där efterfrågan på arbetskraft finns:

Bygg - Betongarbetare, plattsättare, målare, kvalificerad VVS-montör, maskinförare, arbetsledare inom bygg, byggproduktionsledare.(prognos gjorts av Göteborgsförmedlingen Bygg)

Industri - Servicetekniker/underhållspersonal, CNC-operatörer, montörer, civilingenjörer och tekniker, svetsare, plåtslagare, industrielektriker, maskinreparatörer och verkstadsmekaniker

Data/IT - Systemutvecklare, programmerare, IT arkitekt, IT konsult.

Fastighetsförvaltning - Lokalvård, fastighetsskötsel.

Transport - CE-chaufförer med YKB, logistikledare, transportledare.

Barn och äldreomsorg - Förskollärare, undersköterskor

Hälsa och sjukvård - Sjuksköterskor, läkare, undersköterskor, arbetsterapeuter,

Utbildning - Lärare/pedagoger.

Sociala tjänster – Socialsekreterare

Service och tjänster - Teknisk support, redovisningsassistent/ekonom

Ekonomi - Ekonomer, redovisningskonsulter/ekonomer.

Hotell och restaurang - Restaurangbiträde, kockar.

1.3 Analys av lokala kompetensbehov

Vård och Omsorg	Stort	Undersköterska
Lager och Logistik	Medel	Lagerpersonal
Service	Medel	Lokalvård
Restaurang	Stort	Kock, restaurangbiträden
Industri	Medel	Svets, skärande bearbetning

Antalet utannonserade tjänster på Arbetsförmedlingens platsbank inom dessa områden är inom perioden första september 2016 till första september 2017. Nedan redovisas antalet utannonserade tjänster inom respektive område.

- Vård och omsorg: 475
- Hotell och restaurang: 111
- Lokalvård: 66
- Industri: 157

2 De lokala spåren

Inom överenskommelsen finns initialt fyra spår: vård- och omsorg, industri, lager och logistik samt service och handel. De två sistnämnda är spår med fokus på kortutbildade, kortutbildade kan dock även ingå i de två förstnämnda spåren.

Kontinuerligt kommer utveckling ske och strävan är att fler arbetsgivare ska knytas till spåren och att fler inriktningar ska kunna utvecklas. T.ex. finns det redan nu ett pågående arbete och en ambition att utöka antalet spår med området restaurang/kock och inom området barnomsorg och då specifikt yrkesinriktning barnskötare – inom båda områdena råder det stor brist på arbetskraft.

Förutom kommunen själv, som är den största arbetsgivaren med stor marginal, består arbetsgivarna i Alingsås till stor del av små och medelstora företag och det är därför av stor vikt att hitta individuella och anpassade lösningar.

2.1 Vård- och omsorgsspår

Utbildningen till undersköterska genomförs och planeras i samarbete mellan vård- och omsorgslärare och SFI-lärare. Ett pilotprojekt har redan påbörjats för att utveckla en bra struktur och upplägg för utbildningen. Alingsås kommuns vuxenutbildning är med i Vård- och omsorgscollege och utbildningen kommer följa de kurser och det antal poäng (1500) som krävs för att få ett diplom från VO-college. Svenskundervisningen blir en integrerad del i själva vård- och omsorgsutbildningen och ren språkundervisning ingår efter behov. Målet för deltagarna rent språkligt, men även för att få ett diplom, blir att uppnå godkänt betyg i svenska som andraspråk 1. Kravet för att få börja detta spår är en språklig nivå motsvarande SFI C-kurs. Utbildningen fram till utfärdat diplom beräknas ta ca 100 veckor.

Utbildningen riktar sig i första hand mot äldreomsorgen, men även andra inriktningar är möjliga. Arbetsplatsförlagt lärande (APL) finns med under utbildningens gång i åtminstone två omgångar. I början av utbildningen genomförs även en s.k. språkpraktik då deltagarna får känna på yrket och bekanta sig med verksamheterna.

En process är påbörjad i Alingsås kommun kring att renodla undersköterskeuppdraget och att genom detta finna möjligheter för andra yrkeskategorier att bistå verksamheterna. Om denna process leder till att det blir aktuellt att börja anställa serviceassistenter och/eller vårdbiträden så går det enkelt att anpassa utbildningen

till detta. Detta då utbildningens kurser redan nu i huvudsak ligger i ordning efter utbildningstrappan serviceassistent-vårdbiträde-undersköterska.

Extratjänst kan ingå som en del i spåret kopplat till att både öka intresse, kunskap och motivation samt i syfte att kombinera språkutbildning med praktik.

Arbetsgivare kopplat till spåret:

Alingsås kommuns Vård- och äldreomsorgsförvaltningen, socialförvaltningen och bemanningsenheten

- Yrkeskategorier: Undersköterska, stödassistent och personlig assistent

Olivia omsorg

- Yrkeskategori: Personlig assistent

Bräcke Diakoni

- Yrkeskategori: Undersköterska

Frösunda omsorg

- Yrkeskategori: Undersköterska, Personlig assistent

2.2 Industrispår

Undervisningen kommer genomföras och planeras i samarbete mellan industrilärare och SFI-lärare. Utbildningen kommer utgå från elevernas förutsättningar och anpassas därefter. Börjar man läsa utbildningen som nybörjare är det först en grundutbildning inom plåt- och svetsteknik och sedan fördjupning utifrån vald inriktning mot t.ex. någon specifik svetsmetod eller plåtbearbetning. Grundutbildningen innehåller kurserna:

- Svets grund
- Tillverkningsunderlag 1
- Produktionsutrustning 1
- Materialkunskap 1
- Kälsvets 1 MMA
- Kälsvets 1 TIG
- Kälsvets 1 MIG/MAG

Svenskundervisningen kommer vara en integrerad del i själva yrkesutbildningen och ren språkundervisning ingår efter behov. Kravet för att få börja detta spår är en språklig nivå motsvarande SFI C-kurs. Om en elev läser grundutbildning och sedan en inriktning blir det totalt 1200 poäng inom yrkeskurserna. Målet rent språkligt är att eleven uppnår minst ett godkänt betyg i svenska som andraspråk grund. Den totala utbildningstiden kommer styras mycket av elevernas språkliga och yrkesmässiga förkunskaper men en genomsnittlig utbildningstid beräknas bli ca 75 veckor.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL) finns med i utbildningen. I början av utbildningen planeras att genomföra en s.k. språkpraktik då deltagarna får ökad förståelse kring möjliga yrken inom utbildningsområdet och bekanta sig med företag inom branschen.

Arbetsförmedlingen erbjuder också följande utbildning; Industriteknik nr 111122, Förberedande och AUB.

Arbetsgivare knutna till spåret:

Steel Tech, Rubena, Bjarke Stål, Nolans, Nybergs, Alf Petersson, Pressparts. Ett flertal yrkeskategorier finns inom varje företag.

2.3 Lager- och logistikspår

Praktik hos arbetsgivare/företag med samtidig språkträning/utbildning SFI/yrkessvenska. Möjlighet till att köpa truckutbildning vid löfte om anställning samt påvisad lämplighet och motivation.

Arbetsgivare kopplat till spåret

Adecco

- Yrkeskategori: Lagerarbetare, truckförare

Söder & co

- Yrkeskategori: Lagerarbetare, truckförare

Manpower

- Yrkeskategori: Lagerarbetare, truckförare

2.4 Servicespår

Praktik hos arbetsgivare/företag med samtidig språkträning/utbildning SFI/yrkessvenska. Möjlighet till att köpa kortare städutbildning samt körkort för trädgårdsmaskin vid löfte om anställning samt påvisad lämplighet och motivation. Arbetsförmedlingen erbjuder också följande utbildningar: Lokalvård nr 119564 FUB och AUB ca 18 v samt Hemservice nr 119566 FUB och AUB ca 15 v.

Arbetsgivare kopplat till spåret inom markarbete och grönytor

MBS

- Yrkeskategori: markarbetare, trädgårdskötare, trädgårdsmästare

Green Landscaping

- Yrkeskategori: markarbetare, trädgårdskötare, trädgårdsmästare

Svensk markservice

- Yrkeskategori: markarbetare, trädgårdskötare, trädgårdsmästare

Arbetsgivare kopplat till servicespåret inom lokalvård

Förenade service

- Yrkeskategori: lokalvårdare

Rent och fint

- Yrkeskategori: lokalvårdare

3 Verksamhetens styrning och samverkan

Våren 2016 tecknades en överenskommelse för att minska ungdomsarbetslösheten och få fler att påbörja och fullfölja sina gymnasiestudier inom ramen för DUA- delegationen för unga i arbete. Detta arbete har styrts av en styrgrupp sammansatt av chefer för de samlokaliserade yrkesgrupperna, detta kommer fortgå på samma sätt för unga och unga nyanlända enligt bilaga 2. Genom att det nu tillkommer en målgrupp i överenskommelsen avseende nyanländas etablering i arbetslivet behövs ytterligare en beslutsorganisation, det är av största vikt att nyttja redan befintliga forum mellan Arbetsförmedlingen och Alingsås kommun för att kunna ta beslut oavsett vilken målgrupp frågan berör. Ambitionen är att ha en handläggargrupp som träffas regelbundet för att säkerställa övergången mellan de olika modulerna och det fortlöpande arbetet i modulerna. Denna föreslås bestå av SYV(VUX), arbetsförmedlare(AF), flyktingsekreterare(Integration) och arbetsmarknadscoordinator(AME).

Beslut som berör insatser eller lokala spår som finns med i överenskommelsen kommer i första hand ske genom att de ansvariga för respektive insats har till uppgift att bilda för uppdraget lämpliga arbetsgrupper där det löpande arbetet och beslut kring detta hanteras. Vid krav på beslut på mer övergripande nivå lyfts detta till en operativ styrgrupp bestående av utvecklingschef från Utbildningsförvaltningen, chef för Arbetsmarknad, gymnasiechef samt sektionschef för Arbetsförmedlingen ingår. Denna grupp sammanträder fyra gånger per termin. Gällande inriktningsbeslut på strategisk nivå fattas dessa av strategiska arbetsmarknadsrådet, vilka sammanträder två gånger per år.

3.1 Arbetsprocessen kring individerna

Processen följer den mall som erhållits av DUA

Arbetsprocessen följer det redan befintliga upplägget där Arbetsförmedlingen ansvarar för etableringssamtal och etableringsplan och beslut kopplade till detta. Urvalet av personer som är aktuella att ingå i överenskommelsen görs initialt av Arbetsförmedlingen. När en person anses lämplig för insats kartläggs individen inom kommunens arbetsmarknadsenhet enligt beskriven modell i Bilaga 3. Efter kartläggning går deltagaren in i rekommenderat spår. Redan befintliga projekt och arbetsätt kommer ingå som en del i överenskommelsen, t ex Projekt Actus 3.0 samt Hälsoteket (se nedan)

4 Jämställdhet och hälsofrämjande arbetsätt

Den främsta hälsofrämjande faktorn är troligtvis att fler inom etableringen ges möjlighet till egen försörjning inom ramtiden av två år. Det finns redan pågående insatser som inte är bundna till DUA-överenskommelsen men som kan erbjudas som insats, exempelvis Hälsoteket. Hälsoteket är ett program för personer med utländsk bakgrund i behov av att förbättra sin hälsa och få kunskaper om skyldigheter och rättigheter i Sverige. Hälsoteket drivs i samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Alingsås kommun och

samordningsförbundet Insjöriket. Det finns även ett antal andra projekt och verksamheter med bäring på integration, inkludering och hälsa inom i Alingsås kommun och i samarbete med den ideella sektorn.

Inom bl.a. Hälsoteket samt Actus 3.0 finns uttalat fokus på att nå, inkludera och skapa bättre förutsättningar för nyanlända kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden. Det pågår också arbete och insatser för att motverka arbetsmarknadsval som är specifikt kopplade till traditionella könsmonster. Inom ramen för överenskommelsen, likt i tidigare DUA-överenskommelse gällande unga, kommer speciellt fokus läggas på jämställdhetsarbetet. Uppföljning och resultat som föredras för styrgrupp skall vara könsuppdelad.

5 Unga nyanlända 16-24 år

Inom gymnasieskolans språkintröduktion (SPRINT) går det idag drygt 100 elever.

- . Vi erbjuder traditionella undervisningsformer för de elever som har som målsättning, och samtidigt bedöms klara, att bli behöriga till nationella program under gymnasieperioden
- . Vi har skapat möjlighet för vissa elever att läsa inriktat mot nationellt program för att läsa mer praktiskt eller teoretiskt inriktat samtidigt som behörigheten som krävs för gymnasiet slutförs parallellt.
- . För elever som ej bedöms hinna med att fullfölja gymnasiestudier under gymnasieperioden ges en typ av yrkesinriktad utbildning inom ramen för språkintröduktion med huvudsyfte att förbereda eleverna för arbete eller vidare studier på i första hand vuxenutbildning. Här ingår arbetsplatsförlagda perioder, motsvarande APL.
- . Totalt sett går det ca 140 elever inom intröduktionsprogrammen (av totalt 1200 elever). För elever som ej bedöms hinna fullfölja gymnasiestudier eller ha förutsättningar att läsa mot yrke eller vuxenutbildning erbjuder vi andra motivationshöjande insatser med praktiska inslag, i samarbete med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) studie- och yrkesvägledning, Arbetsmarknadsenhet och Folkhögskola. Denna samverkan sker inom ramen för Enter som beskrivs i Bilaga 2

6 Identifierade utvecklingsbehov

Exempel:

- Sömlös övergång gy-vux-AF
- Formalisera arbetet med överlämning mellan gymnasieskola till vuxenutbildning och arbetsförmedlingen genom att till exempel ta fram rutiner, tydliggöra roller och ansvar.
- Alingsås har redan tagit och kommer att ta emot en stor andel kvotflyktingarna med lite eller ingen utbildningsbakgrund, obefintlig erfarenhet av arbete och i många fall psykisk och fysisk ohälsa. Detta kommer kräva mycket resurser från flera av kommunens förvaltningar och Arbetsförmedlingen samt höga krav på samverkan. För dessa individer kan en modell med exempelvis betydligt längre insatser i modul 1 och modul 2 av kartläggande, rustande och förberedande karaktär bli aktuella.